

20-09-2019

Arbejdskraftsmanglen falder i Danmark og flere andre EU-lande

En helt ny opgørelse ved indgangen til 3. kvartal 2019, viser at arbejdskraftmanglen i flere EU-lande herunder Danmark i flere brancher ligger lavere end for et år siden. Danmark ligger helt generelt i den lave ende og lavere end de lande, vi normalt sammenligner os med.

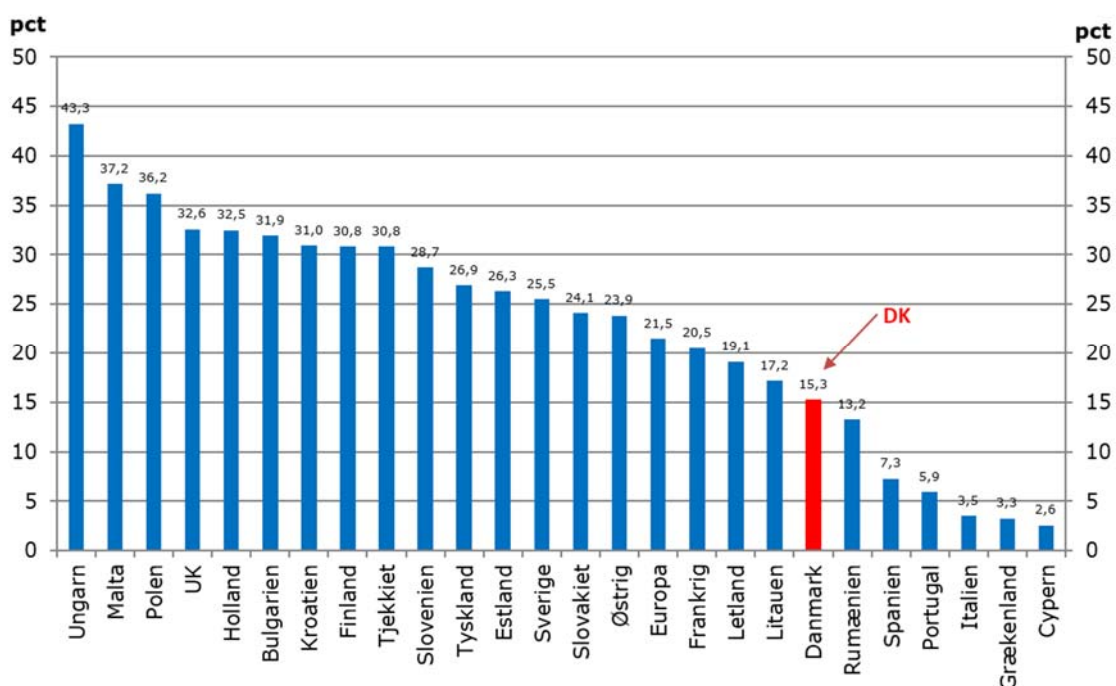
- Uanset hovederhverv, så ligger Danmark i den lave ende hvad angår indikatorerne for arbejdskraftmangel. Det gælder både inden for de private serviceerhverv, for bygge- og anlæg samt industrien.
- Indikatorerne for Danmark er faldet for alle hovedbrancher, og vi ser nu flere lande, der melder om mindre arbejdskraftmangel inden for alle tre hovederhverv på samme tid. Det gælder Estland, Italien, Litauen, Polen og Sverige. Især Sverige skiller sig ud med mærkbare fald inden for alle hovedbrancher. Inden for industrien har relativt mange lande meldt om faldende arbejdskraftmangel det seneste år.

Kontakt Cheføkonom **Frederik I. Pedersen**, Formandssekretariatet,
telefon 28 42 42 72 eller mail frederik.pedersen@3f.dk

Danmark har den 20. laveste mangelindikator i EU ved indgangen til 3. kvartal 2019

Figur 1 giver et samlet billede af indikatorerne for mangel på arbejdskraft på tværs af EU-lande ved indgangen til 3. kvartal 2019. Jo større værdi, jo større tegn på mangel på arbejdskraft. Det ses, at Danmarks placering i den sammenvejede opgørelse ligger på en 20. plads med en sammenvejet værdi på 15,3 pct. I et EU-perspektiv ligger Danmark dermed relativt lavt, når man ser på omfanget af arbejdskraftmangel. Opgørelsen er lavet på baggrund af målinger offentliggjort af EU-kommissionen. Her spørges til aktivitetsbegrænsninger sfa. mangel på arbejdskraft i brancherne: Industri, bygge- og anlæg samt privat service (eksklusive detailhandel)¹, jf. boks 1.

Figur 1. Samlet indikator for mangel på arbejdskraft – vægtet i forhold til branchestørrelse, primo 3. kvartal 2019

Anm. branchernes størrelse er taget som et gennemsnit fra 2013Q1-2019Q2.

Kilde: 3F pba. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/business-and-consumer-surveys_en, <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

På 1. pladsen, dvs. det land hvor meldingerne om mangel på arbejdskraft er størst er Ungarn, med en værdi på 43,3 pct. Malta og Polen ligger henholdsvis på en 2.

¹ I det samlede indeks var det ikke muligt at fjerne detailhandel for servicebranchen, da vægten skulle beregnes. Tallene er primo 3. kvartal.

plads (37,1 pct.) og en 3. plads (36,2 pct.), men også lande som Finland, Storbritannien, Sverige og Tyskland ligger højere end os. Under os ligger Rumænien og Cypern, samt de sydeuropæiske lande Italien, Grækenland og Spanien med værdier omkring 1½-7½ pct. Så selv i lande, hvor arbejdsløsheden fortsat er relativt høj, er der altså virksomheder, der er begrænset som følge af arbejdskraftmangel.

BOKS 1. Samlet indikator for mangel på arbejdskraft

Der findes ikke en samlet indikator for manglen på arbejdskraft på tværs af EU-landene. EU-kommis-sionen offentliggør konjunkturmålinger på hovedbrancher, hvor der blandt andet spørges til, om virksomhederne er begrænset i deres produktion, omsætning mv. som følge af arbejdskraftmangel. Indikatoren for manglen angiver andelen af virksomheder, der svarer, at de er begrænset i aktivitet som følge af mangel på arbejdskraft. Det er Danmarks Statistiks konjunkturbarometer, der indgår i målingen for Danmark.

Konkret findes opgørelser separat for bygge- og anlæg, industrien samt privat service (ekskl. detailhandel). Vil man have et billede af arbejdskraftmanglen på et mere overordnet plan på tværs af lande, må man derfor enten sammenligne de enkelte brancher eller forsøge at sammenveje målingerne for de enkelte brancher til en samlet indikator.

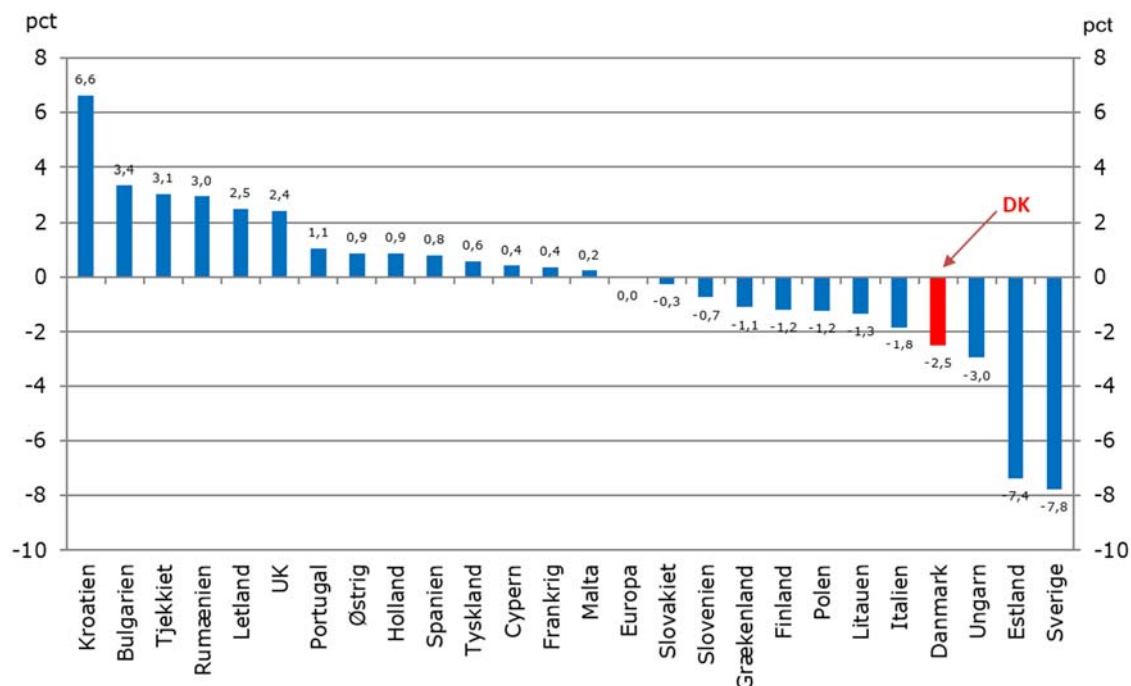
Vi gør begge dele i denne analyse. Vi kigger dels separat på de tre brancher, og vi forsøger også at give et samlet bud ved en sammenvejning af de tre indikatorer. Sammenvejningen sker konkret ud fra størrelsen på beskæftigelsen i de tre brancher i de enkelte lande. I nogle lande, hvor der er relativt mange ansatte i industrien, får indikatoren for manglen på arbejdskraft her, således en relativt større vægt i den samlede indikator sammenlignet med lande, hvor industriens beskæftigelse fylder mindre.

Det samlede indeks er således vægtet sammen i forhold til branchernes "mangel på arbejdskraft indikator" og branchernes størrelse, som er målt på beskæftigelsen i de enkelte lande. I den samlede indikator for hvert land indgår kun de lande, der har målinger og tal for alle brancher. I de følgende afsnit ses der specifikt på de enkelte brancher for alle de lande, der har data til rådighed. Det er ikke alle lande der har indikatorer og tal for alle brancher, herunder Irland, Luxemburg og Belgien.

Fald i arbejdskraftmangelindikatoren for Danmark det seneste år

Ser man på *ændringen* i den sammenvejede indikator for manglen på arbejdskraft siden 3. kvartal 2018 er den steget i 14 lande, mens den er faldet i 12 lande. I Danmark er der et fald på ca. 2,5 pct.point, hvorved vi er det land, der er faldet fjerde mest over det seneste år. Den største stigning ses for Kroatien på 6,6 pct. point, mens UK ligger på 6. plads med en stigning på 2,4 pct. point. Sverige er det land, der har haft det største fald i mangel på arbejdskraft med en nedgang på 7,7 pct.point.

Figur 2. Ændring i samlet indikator for arbejdskraftmangel fra 3. kvartal 2018 til 3. kvartal 2019

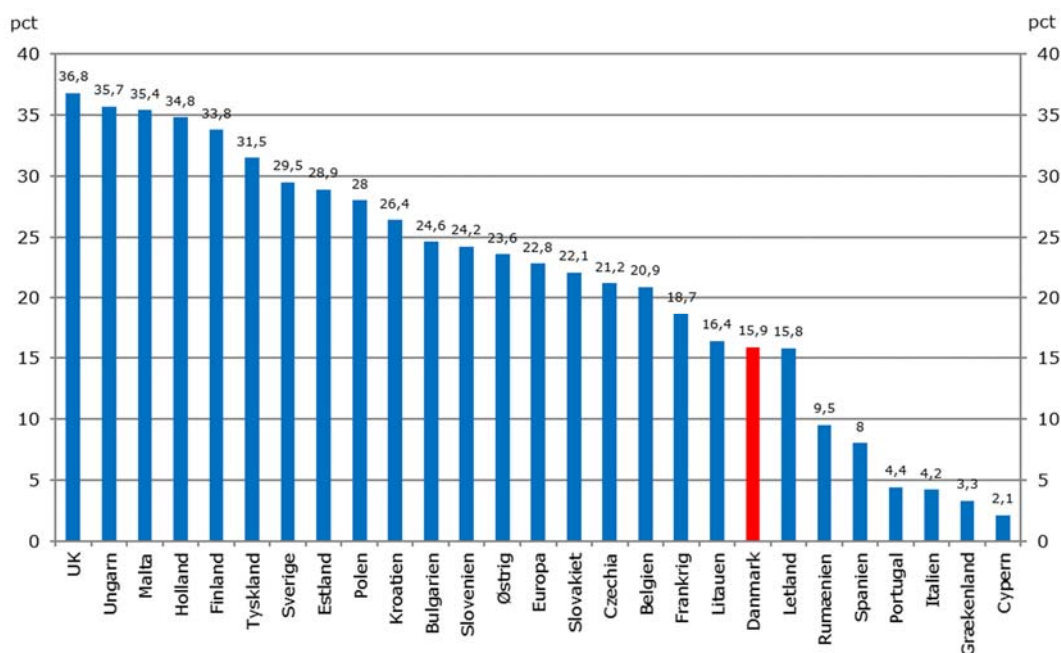
Kilde: 3F pba. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/business-and-consumer-surveys_en, <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Indikator for arbejdskraftmangel i servicebranchen i EU-landene

I figur 3 ses virksomhedernes vurdering af mangel på arbejdskraft som aktivitetsbegrænsning inden for servicebranchen (ekskl. detailhandel) i de EU-lande, der har en måling.

Danmark ligger i primo 3. kvartal 2019 på en 20. plads ud af de repræsenterede lande/landområder med en værdi på 15,9 pct. Til sammenligning ligger landene, vi normalt sammenligner os med, højere: Storbritannien 36,8 pct., Holland 34,8 pct. og Tyskland på 31,5 pct. efterfulgt af Sverige på 29,5 pct. Nogle få østeuropæiske lande ligger sammen de sydeuropæiske lande i bunden.

Figur 3. Indikator for manglen på arbejdskraft for servicebranchen for EU-landene primo 3. kvartal 2019

Anm. En stor værdi er et tegn på mangel og henholdsvis det omvendte for en lav værdi.

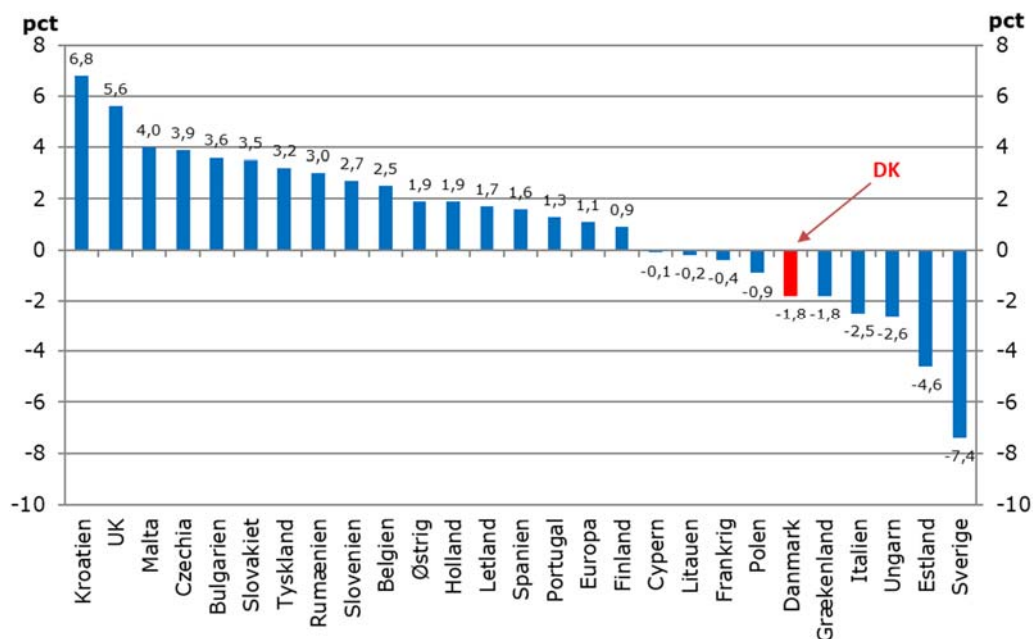
Kilde: 3F pba. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/business-and-consumer-surveys_en

Ser man på *ændringen* i indikatoren for manglen på arbejdskraft fra 3. kvartal 2018 til 3. kvartal 2019, har de danske virksomheder inden for privat service oplevet et fald på 1,8 point.

Igen ser vi et billede af, at Sverige ligger i bunden med et fald på 7,4 pct.point. I toppen med de største ændringer finder vi Kroatien (6,8 pct.point), UK (5,6 pct.point), og Malta (4,0 pct.point).

16 lange har oplevet stigning inden for det seneste år, mens 10 lande har oplevet fald.

Figur 4. Ændringen i indikator for mangel på arbejdskraft for servicebranchen for EU-landene 3. kvartal 2018 - 3. kvartal 2019

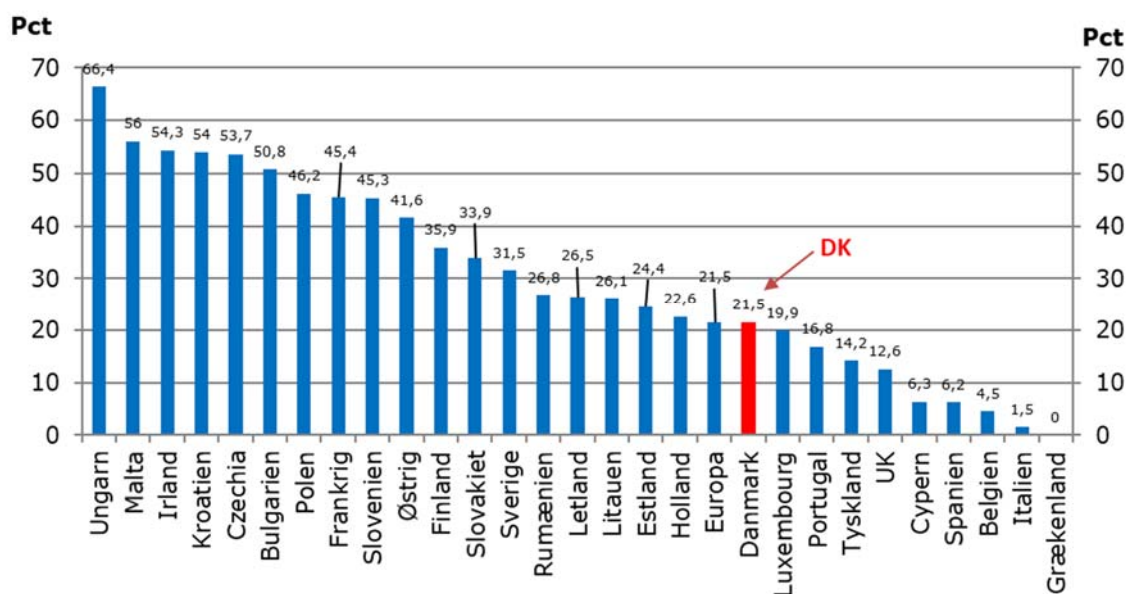
Kilde: 3F pba. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/business-and-consumer-surveys_en

Indikator for arbejdskraftsmangel i bygge- og anlægsbranchen

I figur 5 ses virksomhedernes vurdering af mangel på arbejdskraft som en aktivitetsbegrænsning i bygge- og anlægssektoren.

Danmark (21,5 pct.) ligger med en 20. plads i 3. kvartal 2019 godt under midten og således langt fra toppen. På 1. pladsen har vi Ungarn med en værdi på (66,4 pct.), mens Sverige ligger på en 13. plads med en værdi på (31,5 pct.). Interessant er også, at Polen med en værdi på (46,2 pct.) ligger på en 7. plads i vurderingen af manglen på arbejdskraft i 3. kvartal 2019, mens vores naboer i Tyskland ligger på en 23. plads med (14,2 pct.). De Sydeuropæiske lande som Italien, Spanien, Portugal og Grækenland ligger igen generelt i den lave ende.

Figur 5. Indikator for manglen på arbejdskraft for bygge- og anlægsbranchen fordelt på EU-lande, primo 3. kvartal 2019

Anm. En stor værdi er et tegn på mangel og henholdsvis det omvendte for en lav værdi.

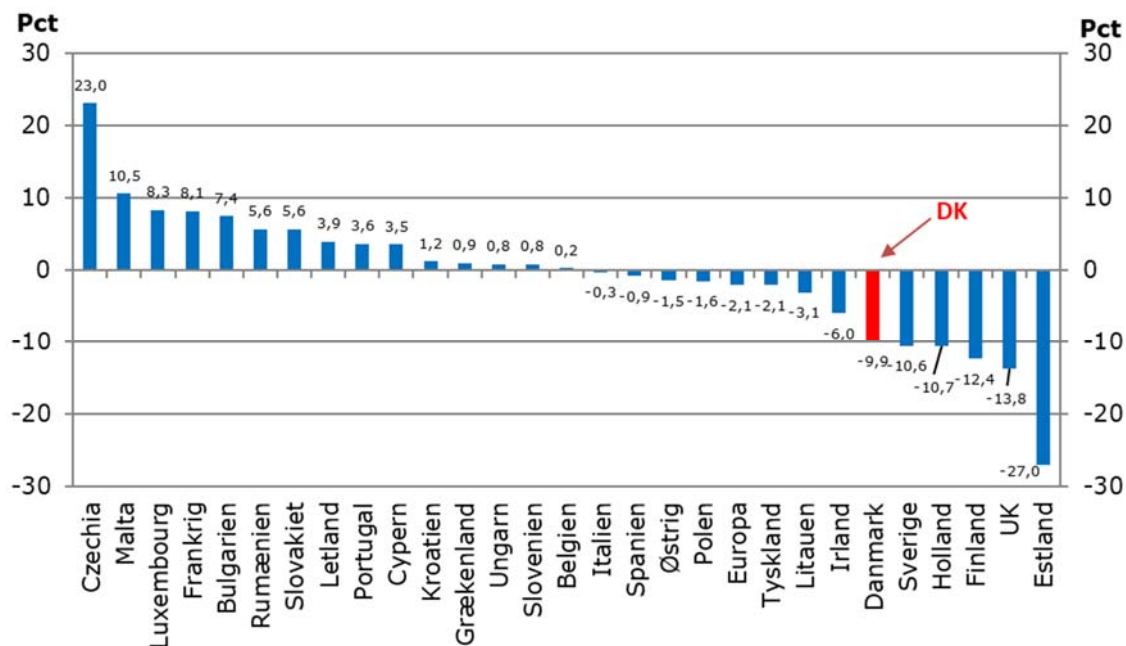
Kilde: 3F pba. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/business-and-consumer-surveys_en

I figur 6 ses *ændringen* i indikatoren for manglen på arbejdskraft inden for bygge- og anlægsvirksomhederne det seneste år (3. kvartal 2018 til 3. kvartal 2019).

I Danmark ses et fald på 9,9 pct. point. Dette er i den nedre ende, sammen med Sverige som ligger lige efter (-10,6 pct.point), Holland (-10,7 pct.point) og Estland i bunden (-27,0 pct.point). I den øvre ende finder man Tjekkiet med en stigning på (23,0 pct.point), Malta (10,5 pct.point) og Frankrig på en fjerde plads med (8,1 pct.point).

Ser man på den overordnede udvikling, så har 15 af EU-landene oplevet en stigning i indikatoren for arbejdskraftsmangel, mens 13 lande har oplevet fald.

Figur 6. Ændringen i indikator for mangel på arbejdskraft bygge- og anlæg 3. kvartal 2018 – 3. kvartal 2019

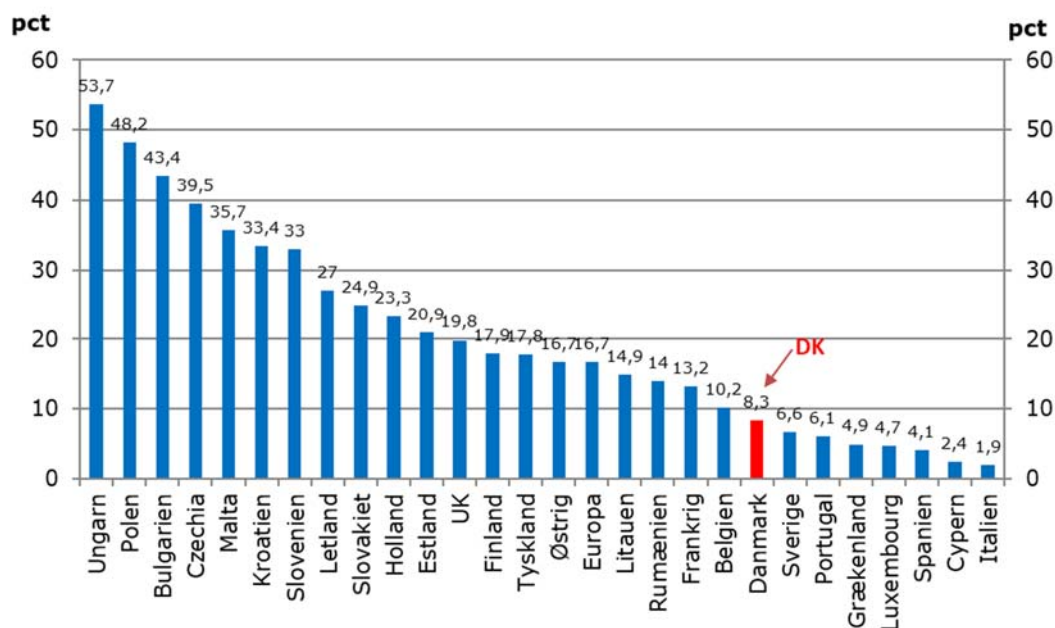
Kilde: 3F pba. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/business-and-consumer-surveys_en

Arbejdskraftsmangel i industribranchen

I figur 7 ses industrivirksomhedernes vurdering af manglen på arbejdskraft som årsag til produktionsbegrænsninger blandt EU-landene.

Det ses, at Danmarks placering her ligger på en 21. plads med en værdi på 8,3 pct. Det er en relativ lav indikator og umiddelbart et tegn på mindre mangel på arbejdskraft inden for industribranchen i Danmark sammenlignet med de øvrige brancher.

Figur 7. Indikator for manglen på arbejdskraft for industribranchen fordelt på EU-lande, primo 3. kvartal 2019

Anm. En stor værdi er et tegn på mangel og henholdsvis det omvendte for en lav værdi.

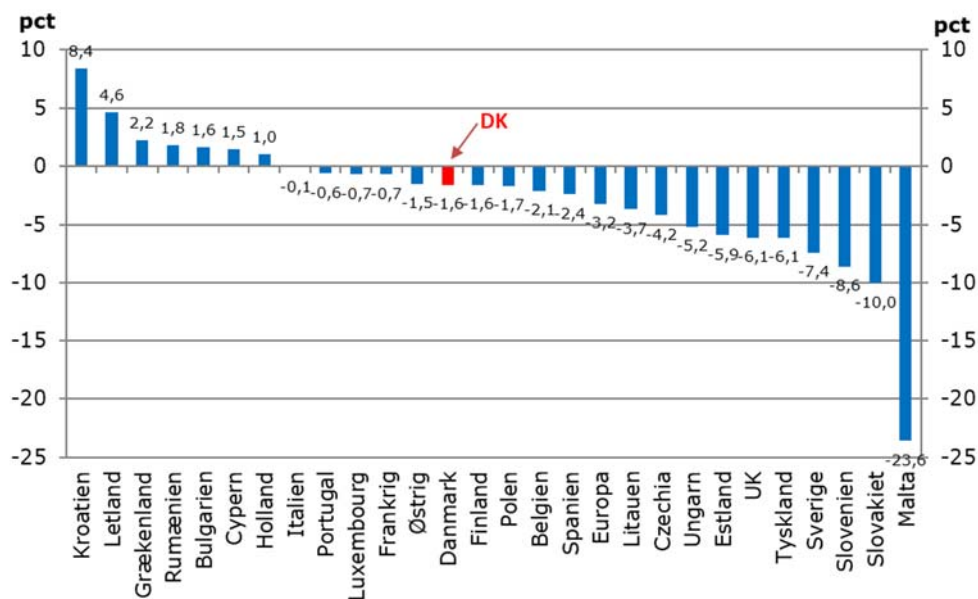
Kilde: 3F pba. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/business-and-consumer-surveys_en

I toppen ligger Ungarn (53,7 pct.), Polen (48,2 pct.) og Bulgarien (43,4 pct.). I forhold til de lande vi normalt sammenligner os med, ligger Holland (23,3 pct.), Finland (17,9 pct.) og Tyskland (17,8 pct.) mærkbart højere, mens Sverige (6,6 pct.) ligger lidt lavere. Igen ser vi billedet med de sydeuropæiske lande ligger i bunden med en meget begrænset mangel.

I figur 8 ses *ændringen* på virksomhedernes vurdering af manglen på arbejdskraft inden for industribranchen fra 3. kvartal 2018 til 3. kvartal af 2019. 20 lande har oplevet et fald, mens kun 7 lande havde en stigning.

Sidste år lå de danske virksomheders vurdering på 9,9 pct. Det ses, at det er et fald på 1,6 pct.point til i år. Det er med en placering nogenlunde midt i feltet. Der er således flere lande, der har oplevet større fald end Danmark herunder Tyskland (-6,1 pct.point) og Sverige (-7,4 pct.point). De største stigninger ses for Kroatien (8,4 pct.point), Letland (4,6 pct.point) og Grækenland (2,2) pct.point. Sidstnævnte kom dog fra et meget lavt niveau.

Figur 8. Ændringen i indikator for mangel på arbejdskraft i industrien 3. kvartal 2018 - 3. kvartal 2019

Kilde: 3F pba. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/business-and-consumer-surveys_en

Af Studentermedhjælper **Allan Ozvan**, Formandssekretariatet

Allan.Ozvan@3f.dk og Cheføkonom **Frederik I. Pedersen**, Formandssekretariatet, telefon 28 42 42 72 eller mail frederik.pedersen@3f.dk